

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Negyedévre . . . 1 > 50 >
 Helyben na: nos nordva:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kóriratok visszadárait és vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 k.

NAGYVÁRAD, április 7.

A kathólikus autonómia.

Egy régi dall, mely mindig új marad, egy régi vágy, mely nem birt beteljesedni, egy hathatós orvosság, mely sok bajt van hivatva szanálni, de mely mindig csak készül — készül: ez a kathólikus autonómia.

Eleinte arról folyt a vita, hogy van-e reá szükség, vagy nincs, aztán arról, hogy mi módon volna megvalósítható s mikor ebben körülbelül megállapodás jött létre, a kormány kihúzta az alapot a tárgyalások alól, — kijelentette, hogy a kath. alapokat nem adja ki, s a főkegyuri jogok gyakorlatáról le nem mond. Abban maradt az ügy.

Most egyszer csak elfelejti Wlassics régi kijelentést »mind addig nem megy belé a kongrua és autonómia tárgyalásába, míg a kedélyek az egyházpolitika miatt le nem csillapodnak«, elfelejti amint látszik és saját inicziatívájából megmozgatta újra ez ügyet.

Bele nyugodtak talán a kedélyek az egyházpolitikai javaslatok éppen nem kedélyes következményeibe? Nehéz volna elhinni. Vagy talán Wlassics tért meg, s a Csáky elkeresztelési támadását a kongrua és autonómiával akarja parirozni? Ezt még nehezebb elhinni.

Felő, hogy az autonómia előrántása csak szíren énekül van szánva, mely a közfigyelmet elterelje az egyházpolitikától s majdan a tárgyalások alatt »jóakaratu-

lag« szitandó kontroverziákkal szét válassza az összetartozóságot megértett világiakat, a papságtól.

De tegyük fel a kormányról, hogy önzetlenül akarja az autonómiát. Ez esetben ki van már dolgozva a keret, melybe az autonómia törvényeit beilleszteni kell.

Boldogult Simor herczegprimás e három pontba foglalta össze az autonómia hatáskörét:

1. A nagyobb, azaz királyi kinevezés alá eső javadalmakra való, ez idő szerint a kultuszminisztérium által gyakorolt hármas felterjesztés átvétele.

2. A kath. alapok és alapítványok átvétele, kezelése, felhasználása és minden irányban való ellenőrzése.

3. Az iskolai ügyekben, mint minimum, oly jogkörű autonómia, minőt a protestánsok élveznek.

Ami az 1-ső pontot illeti, annak kivihetősége, — ha a magyar jog és nem az ököl jog alapján áll a kormány, — kétségtelen.

A pápa a kegyuri jogot »személyes« jogul adta az apostoli királynak s királyaink azt mindig »jus reservatissimum« gyanánt kezelték. Másnak soha át nem engedték, sőt a kisebb javadalmak kegyurai, csak mint kir. adományozás, illetve kir. felhatalmazás útján gyakorolhatták ebbeli jogukat. A Part. 1. tit. 11. §. 1. egyenesen kimondja, hogy királyaink minden kegyuri jogot maguknak szereztek meg. A király e kizárólag személyes jogát ismeri el az 1471: XVIII. t. cz. és az

1569: XXXVI. t. cz. Sőt az 1848. III. t. cz. 7. §-a is határozottan kimondja: »az érsekek, püspökök, prépostok, apátok kinevezési joga . . . mindig az illető felelős magyar miniszter ellenjegyzése mellett, egyenesen Ő Felségét illeti. A miniszter prezentálási uzusa tehát csakis abuzusban és nem törvényben gyökerezik.

A 2-ik pontot illetőleg, követelésünk szintén feltétlenül jogos.

A vallás és tanulmányi alap szintén a kir. főkegyuri jognak köszöni létét. Legelső nyoma ennek 1548: XII. t. cz.-ben található, ahol a rendek kéri a királyt, hogy az elhagyatott zárdák, káptalanok javait iskolai czélokra fordítani kegyeskedjék. Továbbá Mária Terézia midőn 1780. márcz. 25-én k. alapító levelében, midőn a jezsuitáktól elvett javak felől intézkedik, nem csak kegyuri jogára hivatkozik, hanem egyenesen idézi is a fentemlített 1548. törvényt.

Ezen alapok sem tartoznak tehát a kormány keze alá s hogy ők kezelik, az sem törvényben gyökerezik.

A 3-ik pontot egyszerűen a méltányosság ajánlja »quod uni justum, alteri aequum.«

A püspöki karban meg van a lelkesedés az eszméért, a dolog maga igazságos és a méltányos, nem tudjuk elgondolni, hogy a kormány bár mily »jogos« alapon kifogást tehessen ellene, vagy megakadályozhassa.

P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

A vérboszu.

Irta: JOBB HUGÓ.

Két korzikai család nagyban üzte. Karlo Bandellot halva találták. Alberto Paolit ölte meg féltékenységből. Guilielmo Bandello megbosszulta bátyját. Alberto Paolit vadászat közben lelőtte. Guilielmo Bandellot Korzika déli partjain találták átlótt mellet. Puskája mellette hevert; meg volt töltve. Öngyilkosságról nem lehet szó. Más ölte meg. Vajjon ki?

Csak Antonia Paoli tehetta. Rajta volt a sor, hogy bátyjának, Albertonak, halálát megbosszulja. Halászkok látták is, hogy a gyilkosság reggelén azon a tájon megfordult, hol Guilielmo halva találták. Most a legifjabb Bandellonak, Raphaelnek, kellett bátyját megbosszulni. Raphael nem sirt bátyja temetésén. Daczos volt; szemei villámokat szórtak; fogait esikorgatta. Puskája csövére vésette e három szót: »Halál Antonia Paolira!« E szavak folyton figyelmzették köteletségére, a vérboszura.

Bejárta a szigetet. Megfordult a legrejtettebb helyeken. Felkereste a legtitkosabb barlangokat. Fáradozása hasztalan volt. Antonia eltűnt, nyoma veszett. Azt beszélték, önkéntes száműzetésbe ment, hogy kikerülje a boszút, mely fenyegette.

Raphael, boszúval szívében, beutazta Olasz, francia-, Görögországot. Évek peregtek le az az idő nagy orsóján a nélkül, hogy Antonia

talált volna. Az idő nem lohasztotta le boszúját, sőt élénkebbé tette. Puskájának felírása nem engedte, hogy megfeledkezzék sőtét szárdékáról.

A hosszas ut megviselte, haza tért. Egyedül élt házában. Gyűlölte az embereket. Szégyellte is, hogy boszúját ki nem elégithette. Az évek elröpültek felette, elöregedett.

Híre járt, hogy Antonia Paoli szerzetbe lépett, s a szentbernárd hegyi kolostorban van, hol csendes, önfeláldozó életet él, a szeretet és bánat életét. A megölt Guilielmo emléke hajtotta az elhagyatott helyre, a hó és jég sivatagjára, hol örökös téli lepel nehezedik a természetre. E vadonban élt Antonia; felebaráti szeretetnek szentelte éveit, erejét, bátorságát, s a bánatnak.

Raphael nem bánatot, hanem vért akart. Szemeiben fiatalos, félelmes tűz villogott. Vállára kapta puskáját, s eltűnt. Szomszédai tudtak tervéről; diésérték bátor elhatározását, mert a boszú előttük szent.

Raphael szent Bernárdhegy közelében, egy falu koresmájában megpihent. Egy sarokban ült; sötéten, mereven nézett maga elé; a jelenlévőkkel nem törődött. Egy gondolat foglalkoztatta: másnap meghal Antonia! . . . Hirtelen összeröppen. . . A jelenlévők ugyanis Antonia ról, a jó, jámbor, önfeláldozó, bátor Antonia atyáról beszéltek. Különösen a vendéglős magasztalta az alázatos, mindig szolgálatkész atyát, ki kockára teszi saját életét, hogy másokét megmenthesse. Nem fél a zivatartól, hófúvástól, hidegtől, ha felebarátjának megmentéséről van szó.

— Ügy szeretjük mindnyájan mint atyánkat. Az Úr szíve, szerint való tanítvány ő, s önfeláldozása jutalmául bizonyára elnyeri a szentek koronáját. A gondviselés tartsa őt még sokáig az eltévedtek javára. Éljen a jó Antonio atya!

Általános, őszinte szívből fakadó helyeslés felett e szavakra.

Raphael puskája felírását nézte, s azt dűnynyögte:

— Meghal! esküszöm, meghal!

Az ellenségét ért dicséret még jobban elkeserítette. Ereiben boszuszomj égett. . . Reggelre kelve megtöltötte puskáját, elolvasta felírását, vállára vette és indult.

— Ne menjen egyedül — figyelmeztette a vendéglős — a felhőkben vihart olvasok. Várjon egy-két napig, míg az idő jobbra fordul.

Raphael nem válaszolt. Sötét arczifejezése azt akarta jelenteni, hogy a boszú nem vár.

Elindult a kolostor felé. Néha-néha görcsösen szívére szoritotta fegyverét. Torzomorz bajusza alól valami dörmögés tört elő. Bütykös, csontos kezével megfenyegette a kolostort.

Hirtelen tomboló vihar tört ki. Raphael ruháját foszlányokra szagatta. De ő összeszedte erejét, s haladt előre, előre. Erős, sűrű köd borult a tájra. Nehéz hólepel fedte a hegyet. A vihar, az iszonyú vihar tombol, jajgat, üvölt félelmesen, kísértetiesen. Próbára teszi Raphael híres erejét.

De hol van a kolostor felé vezető út?

Raphael térdig, nyakig sülyedt a hóba, de kikászolódik, el-elbukik, de felegy-nesedik, s indul czélja felé. Tagjai bágyadnak, homlokára

A király szava-

O felsége a válság megoldásául a következő levelet intézte Badeni gróf osztrák miniszterelnökhöz.

Kedves Badeni gróf!

Az összes kormány nevében ön, ama körülmények kifejtésével, melyek szilárd parlamenti viszonyok létesítését akadályozzák, följajánlotta a kabinet lemondását. Én ezt a lemondást nem fogadom el, mert súlyt helyezek arra, hogy az általam választott kormány tevékenységét időlegesen pártbeli nehézségektől nem zavarthatva, kizárólag az állami közérdek szabja meg. Midőn önt és a kabinet tagjait biztosítom teljes bizalomról, elvárom, hogy a miniszterium jövőben is hazafias odaadással és szilárdsággal vezesse az ügyeket és rendületlenül ragaszkodjék azokhoz az alapelvekhez, a melyek hivatalba lépésekor tett programszerű nyilatkozatában és a múlt hónap 29-én mondott trónbeszédében vannak.

Bécs, április 4. 1897.

FERENCZ JÓZSEF, s. k.

Badeni, s. k.

Ime, mint gondolkozik a király. A legutóbbi választások idején a liberális párt egyre azt hangoztatta, hogy már csak azért is győznie kell a szabadelvű pártnak, mivel különben nagy zavarok állhatnak be az állami gépezetben, melynek a közérdek kiszámíthatatlan kárát látja. Most maga a király nyilatkozik s kimondja, hogy nem a pártok, hanem a közérdekhez megfelelően kell lennie a kormánynak. — Más szóval nem a pártérdek, hanem az állami közérdek, a közjó a cél, melynek alkotmányosságra kell törekednie. Magyarországon ennek éppen ellenkezője történik. Bezzeg most nem hivatkozhatik egyetlen liberális lap sem a királyra, ki ily félremagyarázhatlan módon adott oktatást nemcsak a pártoskodó osztrákoknak, hanem egyúttal Badeni magyar kollégájának és a háta megett ülő nagy pártnak, mely éppen most siet revidálni (közérdekből?) az inkompatibilitási törvényt.

Mikor lép érvénybe a revidált inkompatibilitás?

Azt a bizottságot, mely a miniszterelnök javaslata alapján az összeférhetlenségi törvény revidíciója fölött lesz hivatva tanácskozn., a képviselőház pénteki ülésén fogják megválasztani. E bizottságba a nemzeti pártból 2, az Ugron-pártból 1, a néppártból 1, a Kossuth-pártból 3 és a kormánypártból 14 tagot szándékoznak beválasztani. Politikai körökben re-

mélik, hogy e bizottság ki fogja jelenteni azt, hogy az új összeférhetlenségi törvény csak öt év múlva, vagyis a jövő országgyűlésen lép majd életbe s eddig a mostani törvény marad érvényben. Nagy kérdés azonban, hogy a kormány ezen egyedül jogos és törvényen alapuló felfogáshoz hozzá fog-e járulni mikor már a nélkülözhetetlen személyeknek jelent ki egyes összeférhetlen képviselőket. Itt megemlítjük egyúttal azt a bécsi hírt, hogy Tolnay Lajos, a IX. kerület képviselője mandátumáról lemondott.

A miniszter köszönete a kiállításban közreműködőknek.

A kereskedelemügyi m. kir. miniszter ur az ezredéves országos kiállításban közreműködött tényezőknek, u. m. a nagyvárad kerületi és a biharmegyei helyi bizottságok elnökségének és tagjainak leiratban hozza tudomásukra, hogy a király ő Felsége az ezredéves orsz. kiállítás körül szerzett kiváló érdemeikért legfelsőbb köszönetét fejezte ki. Ezzel kapcsolatosan a kereskedelemügyi m. kir. miniszter őszinte köszönetet mond az említett férfiaknak.

A nagyvárad kerületi bizottság elnökéhez: Beöthy László főispánhoz intézett leirat szövege a következő:

Méltóságos

dr. Beöthy László urnak

Biharvámegye és Nagyvárad tvhjfv. Főispánja

Nagyvárad.

Ő es. és apost. kir. Felsége Bécsben m. é. december hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával a kiállítási kerületi bizottságoknak az 1896-iki ezredéves országos kiállítás körül szerzett kiváló érdemeik méltánylásául legfelsőbb elismerését kifejezni méltóztatott.

Midőn erről szerencsém van Méltóságodat mint a nagyvárad kerületi bizottság buzgó elnökét örvendetes tudomásul értesíteni, nem mulaszthatom el ez alkalommal a magam részéről sem Méltóságodnak őszinte köszönetemet kifejezni azon hazafias működéséért, a melyet ezen bizottság bőles és tapintatos vezetése körül kifejezni s ez által kiállításunk sikerét határozottan előmozdítani szives volt.

Budapest, 1897. január hó.

B. Dániel.

A kerületi bizottság előadójához dr. Sarkadi Lajos kamarai titkárhoz pedig a követ-

kező leiratot intézte a kereskedelemügyi miniszter:

Tekintetes

Dr. Sarkadi Lajos urnak

Nagyvárad.

Ő es. és apost. kir. Felsége Bécsben m. é. december hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával a kiállítási kerületi bizottságoknak az 1896-iki ezredéves orsz. kiállítás körül szerzett kiváló érdemeik méltánylásául legfelsőbb elismerését kifejezni méltóztatott.

Midőn erről szerencsém van Tekintetességedet, mint a nagyvárad kerületi bizottság fáradhatatlan buzgalmu előadóját örvendetes tudomásul értesíteni egyúttal őszinte köszönetemet fejezem ki Tekintetességednek azon sokoldalú és sikeres közreműködéséért, a melyet ezen bizottságban a kiállítás teljességének és fényének emelése érdekében annyi önzetlenséggel kifejtett.

Budapest, 1897. évi január hó.

Br. Dániel.

Dr. Gróf Tisza István, dr. Sipos Árpád és dr. Szabó Ferencz urakhoz, a kiállítás nagyvárad kerületi bizottságának és a kiállítás összbíráló bizottságának voltak tagjai, a következő szövegű köszönő leiratot intézte a miniszter:

Ő es. és apost. királyi Felsége múlt évi december hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával a kiállítási ker. bizottságoknak és a kiáll. összbíráló bizottságoknak az 1896-iki ezredéves orsz. kiállítás körül kifejtett kiváló működéséért legfelsőbb elismerését kifejezni méltóztatott.

Midőn erről szerencsém van Nagyságodat, mint a nagyvárad kerületi bizottság tagját és az összbíráló biz. egyik tevékeny tagját örvendetes tudomásul értesíteni, egyúttal a magam részéről is őszinte köszönetemet fejezem ki Nagyságodnak azon hazafias közreműködéséért, amelylyel engem a kiállítás szempontjából olyannyira fontos ker. bizottsági és jury munkálatok elvégzésében támogatni szives volt.

Budapest, 1897. febr. 2.

Br. Dániel.

A nagyvárad kerületi bizottság tagjaihoz a miniszter a következő köszönő leiratot intézte.

T.

Ő es. és kir. apost. királyi Felsége Bécsben múlt évi december hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával a kiállítási kerületi bizottságoknak az 1897-iki ezredéves országos kiállítás körül szerzett kiváló érdemeik méltánylásául legfelsőbb elismerését kifejezni méltóztatott.

izzadság ül ki, s rögtön megfagy! ereiben vérkeringés el-el áll; ereje már-már elhagyja, de akaratereje nem benu. boszuja nem nyugszik sőt annál magasabba csapkod szívében: »Ha elbukik, puskája felírását nézi: »Halál Antonio Paolira!« Ez új erőt kölcsönöz neki; felugrik, felfelé tart. Néha-néha négykézláb mászik, vonszolja magát, közelebb jusson ellenségéhez. A vihar földhöz vágja. Ő nem szól. A fáradság nem csal kebeléből sóhajt; ajkairól nem hangzik panaszos szó. Boszúvágyában elfeledkezik kimerültségéről. Csak előre, előre! — biztatja magát; a boszú szent. . .

De utóvégre ő is csak ember!

A dühöngő vihar, az óriási hideg diadal-maskodik. Raphael tagjai felmondják a szolgálatot; ide-oda tántorog; elbukik; iszonyút ordít, mintha tuharsogni akarná a viharnek üvöltő danáját. Felkelne, de tagjai megtagadják hűségüket erőlködik, — hasztalan. Ajkaihoz szoritja puskáját.

— Meghalok — suttozja — meghalok anélkül, hogy bátyámat megboszultam volna, Guilielmo bocsás meg! Nem rajtam múlt!

Ismét ismét felkelne, . . . megragadja görcsösen puskáját; véletlenül megnyomja a ravaszt; éles dördülés, s az Antonionak szánt golyó a levegőbe repül. A viszhang tisztesen adta vissza a puská rofogását. Raphael nem hallotta már a durranást. Meredt tagokkal, megtört szemekkel feküdt a földön. Arca sápadt; szíve, az a boszúálló szív alig-alig dobogott csendes, miként az a fehér lepel, mellyel a könnyörtöletes hó testét betakarja.

Néhány perc után elállt a vihar. A köd eltakarodott; a hóhegyek a mélységekbe rohantak; a megtépedett felhők elkorodtak; a nap előbujt rejtékéből, s aranysugarakat lövelt hegyre-völgyre.

Ünnepélyes esend borult a tájra.

A távolból néha-néha egy mély kutyaugatás hallatszott. A hang közelebb-közelebb ért. A hű állat megkerült egy sziklafalat. Rövid vártatva három szerzetes jelenik meg. Ötözetük csupa hó; szakállukon jégcsapok; arcaikról bágyadtág ri le.

— Csalódtál Antonio! — szólt az egyik — mit lövésnek gondoltál, az valószínűleg mennydörgés, vagy lavina zuhanása volt. . . Térjünk vissza . . . Ugy látom, elfáradtál . . . féltem drága életedet.

Antonio, ki elül ment, fejét rázta, komoran mosolygott s gyengéden válaszolt:

— Életemet arra szenteltem, hogy a szerencsétleneket megmentem. Nincs fáradság oly nagy, nincs tekintet, mely e cél megvalósításától visszatartana.

Szó nélkül haladtak tovább.

— Nini! — mondá Antonio örömtelt hangon — nem csalódtam. A hű állat nyomra talált.

Csakugyan.

A kutya megáll; kaparja a hótömeget, s hevesen ugat. Antonio hirtelen ott terem. Néhány percznyi munka után kihúz a hősírből egy megmeredt férfit, ki kezében puskát szorongat. Megnézi a fegyvert; elolvassa felírását. »Halál Antonio Paolira!« elsápadt.

— Ő az gondolja magában, — igen Raphael Bandelho, azért jött, hogy megöljön. Mind-egy. Életem Isten kezében van. Raphaelt meg kell mentenem.

A másik két szerzetes odaért. Rögtön dologhoz láttak. Antonio letérdelt. Kézi táskájából erősítő italokat vett elő, hogy életre keltse halálos ellenségét.

Raphael hamarosan magához tért. Szótlanul de büszkén, daczosan követte a szerzeteseket kik kolostorukba vezették. Köszönő szót nem mondott. Antonióban megmentőjében fefismerte boszújának keresve keresett tárgyát. A kolostorba értek.

Rapháelnek táplálékot adtak, azután nyugodni küldötték. Álom nem jött szeméire, nyugtalanul hanykolódott fekvőhelyén.

Hajnaltan egy szerzetes lépett a szobába. Raphael egész testében remegett, Antonio állt előtte.

— Raphael Bandello, mondá a szerzetes behelzítő hangon — tudom, miért jöttél, életemet akarod. Jól van, áldozatod leszek. De előbb hallgas meg.

Raphael bólintott s Antonio folytatta:

Bátyádat megöltem. De Isten látja lelke- met véletlenség műve volt, nem a bosszú-é. Vadászaton voltam. Gyönyörű sast pillantottam meg a szikla tetején. Czélba veszem, puskám eldördül a golyó repül. E pillanatban megjelenik a szikla tetején bátyád. A golyó mely a sasnak volt szánva mellébe hatolt. Menekültem. Nem biztatott a remény, hogy szavaim hiteltre fognak találni. Szerencsétlenségem tengernyi

Midőn erről szerencsém van Uraságotat mint a nagyváradi kerületi bizottság egyik tevékeny tagját, örvendetes tudomásul értesíteni, egyúttal köszönetemet fejezem ki Uraságotnak az ezen bizottságban a kiállítás érdekében kifejtett hasznos közreműködéséért.

Budapest, 1897. febr. 2.

Br. Dániel.

Ilyen szövegű leiratot a következő kerületi bizottsági tagok kaptak:

Andriska Károly, Ákom József (Margitta) Adler Ignác, Balázsházy Bertalan, Bertsey György, Bartos György, Bereczky Géza, Bunyitay Vince, Cziffra Gerő, Csobánecz Lajos, Csapó Dezső (Darvas) Daday József, Dévald Mihály, Diósy Soma, (Beél) Eholich Mór, Erdey Lajos (Szalonta) Erdőhegyi István, (B.-Ujfalu) Ertsey Géza (H.-k.-kovácsi) Des Echerolcs-Krúspér Sándor, Fekete László, Fazekas László (B.-Ujfalu), Géczy Lajos, id. Galbóry Sámuel, ifj. Galbóry József, Gera Sándor, Gyurkovits Vincze (B.-Diószeg), Horványi Géza, Huzella Gyula, Janky József (alelnök), Kádár András (B.-Ujfalu) br. Königswarter Hermann (Kis Szántó), Lévy József, (N.-Szalonta), Lovassy Ferencz (N.-Szalonta) Lóbl Ede, Milibák József, Mihalovits János, Madas Sándor (N.-Szalonta), Markovits Antal, (Cséffa), Markovits Károly (Less), Markovits Kálmán (Árpád), Nagy Lajos, Nagy Miklós (Élesd), Nagy György (Székelyhid), Nagy Móricz (Vértes), Nyíry István (B.-Ujfalu), Óváry Lajos, Örléy Kálmán, Pekánovits Imre, Plathy Miklós, Reismann Mór, Rádl Ödön, Simon György, Sal Ferencz, Schlauch Nándor, Steinbach Ervin (M.-Homorog), Schwartz Jakab (Élesd), Sipos Orbán, Szabó József (alelnök), Szabó János, Száhlender Károly, Szunyogh Loránd, Szunyogh Péter, Szunyogh Szabó (Esztar) Szunyogh Zsigmond (Érselind), Timarovszky Gyula (Székelyhid), Telegdy József (M.-Telegd), Tichy Gyula, ifj. gr. Tisza Kálmán (Geszt), Váczy Benjamin, Voszka Ferencz, Vidovich György (Peczszőlős), Weisz Gábor, Weisz Károly, Wertheimstein Alfréd, Weingertner Andor, (jegyző), Zeley János.

A nagyváradi kerületi bizottsághoz tartozó kilencz helyi-bizottság tagjaihoz intézet leirat szövege a következő:

T.

Ő. es. és apost. kir. Felsője Bécsben múlt évi december hó 19-én kelt legfelsőbb elhatározásával a kiállítási helyi bizottságnak az 1896-iki ezredéves országos kiállítás körül kifejtett kiváló működésükért legfelsőbb elismerését kifejezni méltóztatott.

késerséggel töltötte meg szívemet. Elhagytam a világot, hogy Isten dicsőségének szenteljem életemet. Mi örömet is nyújthatott volna a világ annak kinek kezéhez vér tapad ámbár ártatlanul ontott vér. . . . Raphael Bandelló. Tizennyolcz évig lakom már itt a felhők között. E tizennyolcz évnek nem volt napja, melyen bátyád lelki üdvösségéért nem imádkoztam volna. Tizennyolcz év már, hogy szerencsétlen tettemért bánatot tartok. Tizennyolcz éve, hogy e zordon hegysegen szerencsétlenül járt felebarátaim megmentésén fáradozom. . . . Raphael bocsá az elesett de nem megölt Gniliálmónak bocsádd jogos-e vagy nem — bíráld el magad. Ha jogosnak tartod vedd életemet, feláldozom bocsádnak. De a halálban feledj, a halálban bocsáss meg s imádkozzál szegény lelkemért. Raphael hallgatott; hosszasan hallgatott; keblől mély, nehéz sóhajok törtek elő; könnyek csillogtak arcán . . . felugrott, Antonio nyaka köré fonta karjait, s remegő hangon mondá: — Antonio halálra kerestelek s te megmentetted életemet. Vajjon megöllek-e? . . . Szabad vagy. Életet életért szól a vérboszúnak szent parancsa. Bátyám életét elvetted, az enyémet visszaadtad. A boszu parancsának elég van téve.

A két férfi sokáig, sokáig ölelgette egymást, arcaikon a könnyek egybe folytak.

A kolostor reggeli imára hívó harangja megcsendült.

Antonio e szavakra fakadt.

— Óh mélységes titka az isteni gondviselésnek, mely a boszút szeretetté varázsolja!

Erről Uraságotat, mint a helyi bizottság tagját örvendetes tudomásul értesitem.

Budapest, 1897. febr. 2.

B. Dániel.

A helyi bizottságok tagjai, akik ily leiratot kaptak, a következők:

A b.-u j f a l u i helyi-bizottságnál! Bölöny György elnök, Biedermann Adolf, Balogh András, Balogh József, Bihari János, Eszenyi János, Ertsey Dezső, Fábrián István, Gerenday András, Gál János, Gyulay László, Habókay József, Hanzó István, Horváth Mór, Heimann Samu, Jelinek Dávid, Fezer-niczky Dénes, Juricskay Ákos, Korbély József, Karakas Imre, Kinter Mihály, Kohn Ignác, Lefkovits Mór, Leszkay János, Nagy Gábor, Nadányi Miklós, Orbán Imre, Peley József, Piskolti József, Pozsár Gergely, Pataky József, Popper Jakab, Reményi Ferencz, Steiner Arthur, Steiner Bernát, Szondy József, Z. Szabó István, Szabó Károly, Szabó Mihály, Szilágyi Jenő, Szakadát György, Tóth Mihály, Tóth Imre, Vattay Géza, Tardy György, Weiszberger Ignác, Weisz Ignác, Zsurgovits Sándor.

a s z é k e l y h i d i helyi-bizottságnál: Kovácsnáz Marczel elnök, Borbély Lajos, Furák István, Kovács Lajos, Korcsmáros Gábor, Lakatos Lajos, Mayer Lajos, Szécsenyi Lajos, Széles József, Szlovik István, Szalay Sándor;

a m a r g i t t a i helyi-bizottságnál: Morvay Tihamér elnök, Asztalos Lajos, Ákom Gyula dr. Buder Ferencz, Berger Dávid, Baróthy József, Blaha Vendel, Bieliczky Vilmos, Czán Dénes, Dobó Gyula, Feldheim Ignác, Forgács Antal, Grünfeld Márton, Hirschmann Konrad, Horváth István, Henger Viktor, Kallós Jakab, Lakos Kálmán, Lipeczky Gyula, Mayer Gyula, Nagy Gábor, Nagy Lajos, Pogány Sándor, Papp István, Riegeisen József, Rosmann Izsák, dr. Szántó Jakab, Sz. Szabó József, Tóth Sándor, Tökés Vincze, Ungváry József, Udvarhelyi József, Voszalik Ferencz.

a b e l é n y e s i helyi-bizottságnál: Beliczey Sándor elnök, Barossy Béla, Budai József, Csathó János, Cserno Gábor, Edvi Lőrincz, Finkelstein Antal, Grósz Albert, Hidegh József, Hoza Tódor, Ignát Konstantin, Klyosán János, Kiss István, Kummer János, Kollár Gábor, Kerekes Károly, Kádár László, Krizsár J., Kosztulczák Simon, Kovács József, Kozma János, Lázár Aurél, Lázár János, Medve Lajos, Papp György, Papp Péter, Spana Frigyes, Szentjobbi Kálmán, Tavasz János;

a t e n k e i helyi-bizottságnál: Kékus István elnök, Árkosi Gábor, Bakos János, Kádár Gyula, Nagy Lajos, Weisz Ede.

a n a g y - s z a l o n t a i helyi-bizottságnál: Nagy Márton elnök, Bagossy Sándor, Bödi Imre, Buzy Imre, Bereczky János, Csiszlinczky Albert, Györy Béla, Havrán János, Kovács Gábor, Ladányi István, Lovassy Sándor, Mihalik János, Magyarossy Mihály, Madas János, Nagy Mihály, Pápay Ferencz, Sarkadi Károly, Somogyi László, Szabó Sándor, Szathmáry Zsigmond, Tóth Lajos, Vönöky József;

a z é r m i h á l y f a l v i helyi-bizottságnál: Dobozy Kálmán elnök, Baesi János, Botos György, Csókásy Sándor, Lihán Gábor, Lovass Sándor, Ludmann Sándor, Nemes Géza, Nilistán Károly, Rosenfeld Lajos, Szathmáry György;

a d e r e c s k e i helyi-bizottságnál: Fráter Barna elnök, Aranyi István, Békésy Sándor, Baranyai Menyhért, Bauer Mór, Bökönyi Péter, Bernáth Zsigmond, Bauer Mihály, Fried Hermann, Folm Jenő, Herczegh Sándor Horváth János, Jeney Károly, Kiszlik Károly, Kovács Imre, Kiss Zsigmond Károlyos Sándor, Kappel Károly, Klein Hermann Keresztffy Antal, Kozma Gábor, Lehoczky János, Leitgeb Imre, Lehoczky Lajos, Nagy Lajos, Ottományi József, Paksy Albert, Racsek János, Roth Dezső, Schif Farkas, Sárkány Lajos, Szilágyi György, Szilágyi Antal, dr. Szilágyi Sándor, Szolnok Károly, Szöbössy Gábor, Tornay Károly, Tornay József, Tikász Sándor, Ujváry György, Weisz Salamon, Zákány Lajos;

a z é l e s d i helyi-bizottság: dr. Miskolczy Ferencz elnök, Baán Kálmán, Fischer Zsigmond, Grün Izsák, Jakabfy Lipót, Holics Lipót, dr. Kovács Jenő, Klapholez Simon, Léderer József, Neuländer Lipót, dr. Sebestopán Szilárd, Stein Jakab, Wesselényi Ferencz.

Az oltárszentelés.

A kath. egyház lélekemelő szertartásai közt is kiválik az oltárszentelés szertartása, melyet a ugynevezett Pontificale Romanum, vagyis a püspöki szertartáskönyv ír elő.

Legalább néhány szóval alkalmas dolog lesz erről megemlékeznünk annál is inkább, mert ez a ritkább szertartások közül való s talán egy sem fog azok közül, akik a holnapi szertartásnak tanui lesznek, még egy oltárszentelést látni Váradon. — Az oltárszentelést megelőző napon, tehát ma délután, azon szentek ereklyéi, akiknek földi maradványaira fog záródni az oltárkő, a székesegyház szentkereszt-kápolnájának oltárára helyeztetnek, s ott maradnak a holnaputáni szentelésig. Ez ereklyék előtt ma délután három órától kezdve este 8-ig, esetleg tovább a kanonokok udvari és szemináriumai áldozó és kispapok fölváltva fogják mondani azon szentek zsolozsmáit, a kiknek ereklyéi az új oltárban lesznek. Az egyház e kegyeletes intézkedése a szentek egyesébe vetett hiten alapszik, melyhez képest a ker. felebaráti szeretet, Jézus Krisztus szeretetében gyökerezve, halálon, időn diadalmaskodik s az eleveneket és holtakat a küzdőket s megdicsőülteket téphetetlen szent egységbe foglalja. Ama szent időkben, midőn kereszténynek lenni halálos veszedelemmel járt, a katakombák homályában vértanúik sirja fölött tartották az isteni tiszteletet, s innen ered a szokás, hogy minden oltárban kell lenni ereklyének. Az oltárszentelés gyönyörű szertartása is főleg e szent ereklyék elhelyezésén sarkallik.

Az oltárszentelés meglehetősen hosszú szertartás, amely holnap reggel 9 órától alighanem fél tizenegyig is el fog tartani, az ezután következő szent misével együtt tizenegy óra után lesz vége az egész szertartásnak.

Természetes dolog, hogy mi ezuttal csak a szertartás általános menetéről adhatunk fogalmat. A bibornok a klerussal együtt előbb zsolozsmákat s minden szentek litániáját mondja el; majd az egészen pusztá, takaratlan oltár fölső lapjának öt helyét: középen és a négy szegleten megjelöli szentelt vízzel kereszt alakjában s körüljárva az oltárt kétszer, meghinti szentelt vízzel. Az oltárt így előkészítve, a bibornok processzióval indul a kápolnában elhelyezett ereklyékhez s azokat a templomba hozván külön asztalra helyezi. Majd az oltárhoz vonulva, az oltár u. n. sirját, az ereklyék számára készített üveget, négy szegletén krizmával megkeni, a szent ereklyéket, melyek ólom szelencében vannak, az ólomszelencével együtt az üvegbe helyezi, megfűstöli s a sirüveget kőlapocskával lezárja s a lezárt és szentelt vakkalattal beerősített sirüregre krizmával keresztet formál. Majd megfűstölve az oltárt a tömjénezőt átadja egy papnak, ki ettől kezdve egész a szentelés végeztéig körüljárja az oltárt, folyton tömjénezzi azt. A bibornok ezután az oltár közepén s négy szegletén szent olajjal keresztet formál s körüljárja, tömjénezve az oltárt s azt még egyszer ismétli, végre szent krizmával hajlja végre ugyanezt a szertartást. Ezek után az oltár közepét leönti szent olajjal és krizmával, szétdörzsölve azt a felületen. Emlékeztet e szertartás Jákob és a többi pátriárkák történetére, kik életük emlékeztetesebb mozzanatait fölláttott s olajjal leöntött kővel jelölték meg, de még inkább magára Jézusra, kit az oltár jelképez s kinek szent neve Messiás magyarul annyi, mint »fölkent«, s ki magáról azt mondotta, hogy őt az Atya kente föl s küldötte a világba, hogy hirdesse a szabadulást a foglyoknak, a bűn és nyomoruság betegeinek . . . Jézusra, kit Magdolna drága kenettel öntött le, s kinek a sirban nyugvó szent testét a jámbor asszonyok szintén megakarták kenni. A bibornok ezek után öttöt tömjénből az oltár megjelölt öt helyén keresztet formál, minden keresztre egy-egy gyertyából alkotott keresztet tesz s meggyújtja valamennyit, kérve Istent, hogy az oltárról a hívek lelki áldozatja, egy Szent Fia áldozatjával együtt mint kedves jóillatú áldozat szálljon föl hozzá, majd egy gyönyörű »p r a e f á t i ó b a n«, melyet énekelni is lehet, az új oltár áldozatját azon Istennek tetsző áldozatokhoz hasonlítja, amelyek

Ábelétől Jézus örök áldozatáig szállottak föl hozzá s kedvet találtak színe előtt. Majd az oltár előlapját kené meg, s az oltárra vonandó t a k a r ó k a t megszenteli. A terítőket a segédkező papok húzzák az oltárra még pedig egy viaszkos vászon s három vászon terítőt, földszitve egyszersmind az oltárt mindazzal, ami hozzá tartozik. — A szertartás befejeztével a bibornok csöndes misét fog mondani, s ezzel átadja az oltárt a rendes isteni szolgálat céljaira. Megjegyezzük még, hogy az oltárba Sz. Lőrincz, Diodorus és Gandiosa vértanúk, valamint Sz. László király és Pálós Sz. Vincze ereklyéit helyezik el s hogy az oltár üregén kívül a predella arkádjai alá, a szentségháztól jobbra és balra két-két fehér márvány ereklye-szekrény jó, különféle szentek ereklyéivel. Az oltárt ilyenformán a szentek dicsőséges ereklyéi, az egyház fölséges szertartásai, végre a művészet ihlete együtt avatják a szent áldozat méltó színhelyévé.

Az oltárszentelés és a szent mise alatt, a már említett 60 tagból álló énekhar a következő műveket fogja előadni: A bibornoknak a templomba léptekor Kersch Ferencz új szerzeménye:

•Ecce Sacerdos Magnus• (vegyes kar.)

A szertartás alatt pedig ugyancsak Kerschnek következő művei:

Pater Noster (vegyes kar.)

Boldogasszony anyánk (vegyes kar.)

O salutaris (vegyes kar.)

Veni creator (női kar.)

O Domina mea (női kar.)

Kyrieleyson (vegyes kar.)

Sanctus, sanctus (vegyes kar.)

Benedictus (vegyes kar.)

Agnus Dei (vegyes kar.)

Hova építsük a színházat?

(Fellner műépítész véleménye.)

Tegnap délután volt az újabb mérkőzés a két különböző véleményű városatyák között a színház hova építése tárgyában. Az igaz, hogy csak a szépművészeti és közlekedési szakbizottság és a színházi bizottság együttes ülésén vitatták meg a fontos kérdést, de súlyt kölcsönöz az ülésnek a szakértők és különösen Fellner bécsi műépítész véleménye. Az igaz, hogy nem tudjuk valóban, melyik véleménye áll meg az építész-tanácsosnak, az-e a melyiket korábban leküldött, vagy a mit tegnap előterjesztett. Mert bár elismerjük, hogy színházat tud tervezni, de a terület viszonyokat a mi szakértőink mégis jobban ismerik.

Fellner különben maga is igen helyesnek, a város érdekében levőnek találta a színház kérdést a Bazárszoros kiszélesítésével együtt megoldani.

De az már igazán mosolyra készíti a legkomolyabb embert is, a mit a Nagy-piaczter pártolói keresztül akartak erőszakolni.

Helyesnek ismerik el, legalább úgy mutatják, a tervet, s mégis a tervező magán egyénektől kaucziót s más biztosítékot akartak annak keresztülvitelére.

A többség azonban belátta ennek absurd voltát s a helyes utra a város kezébe terelte az ügyet.

Az érdekes együttes ülés lefolyása a következő volt:

Jelen voltak: Papp János elnök Guttmann József, id. Rimanóczy Kálmán, Schöpflin Ágoston, dr. Molnár Imre, Beczkai Lajos, Kunyhósy János Serdült Bálint, Száhländer Károly, Hegedüs Géza, Kuncz Gusztáv, Bozóky Béla, Farkas Izidor, Pekánovits Imre, Rendes Vilmos, Huzella Gyula, ifj. Rimler Károly, Mezey Mihály, Hoványi Géza, dr. Radó Ignác, dr. Kornstein Lajos, dr. Várady Zsigmond, Busch Dávid, Déry János, dr. Berkovits Ferencz, Bertsey György, Stark Gyula, továbbá Fellner Arthur bécsi műépítész, Mayr Sándor kir. mérnök, Csordacsics Ferencz és Szűts Dező jegyző.

Papp János elnök az ülés megnyitása után előadja, hogy a szakértőket felkérte műszaki véleményadásra s az már be is érkezett. Tárgyalás alá vendők a Sztarill Ferencz és társai, továbbá a Ländler Ferencz és végül a Stern Márton által benyújtott színház-tervek.

Hoványi Géza tekintettel arra, hogy a Szent-László-teret nem foglalhatják el színháznak, a Stern Márton által beadott terv felett térjen napirendre a bizottság.

Az indítványt elfogadták.

Ezután felolvasták a szakértők véleményeit, még pedig első sorban a Száhländer Károly és Rendes Vilmos által aláírt véleményyt, a melyben különösen a felhajtó veszélyes voltát fejtegetik.

A szakértők többsége: Mayr Sándor kir. áll. mérnök, Bozóky Béla áll. vasuti főmérnök és Pekánovits Imre építész-mérnök által aláírt vélemény egy részében egyezik a kettő által aláírt véleménynyel, de abban különbözik, hogy teljesen alkalmasnak találja a Bémer-teret a színháznak s nem látja azokat a nehézségeket, a melyeket a két szakértő fel- emlit.

Dr. Molnár Imre tiltakozik az ellen, hogy a két szakértő által aláírt véleményt vegyék a szakértők nézetének, mikor ezzel szemben három szakértő más véleményt ad. Ez lehet csak a többség véleménye; annyival inkább, mert a két aláíró között az egyik érdekelte.

Száhländer Károly elismeri, hogy a három szakértő által aláírt vélemény a többség véleménye. De különben a két vélemény között igen csekély az eltérés, s ez is nem a lényegben van, hanem a következtetéseken.

Rendes Vilmos hevesen ki kél a dr. Molnár Imre által mondottak ellen. Ő nem érdekelte. Visszautasítja a Molnár Imre által mondottakat.

Papp János elnök: a Rendes beszédét félbeszakította. Visszautasítja az ily hangot (Helyeslés.)

Busch Dávid szólalt fel ezután. Bejelentette, hogy Fellner bécsi műépítész a kérdésről felvilágosította s előadta a felmerült aggályokat.

Ezután felkérték Fellner bécsi műépítész, hogy adja elő véleményét. Az építészeti tanácsos a következőkben foglalta össze nézetét.

Fellner a színházépítésről.

Fellner részletesen és a színház ügyet szélesen felölélő beszédében adja elő benyomásait és véleményét. Kifejti, hogy a színház helyének megállapítása mindenütt izgalomra szolgáltat okot, mert az ember a nélkül, hogy érdekelve volna, egyik vagy másik város rész iránt érez elő szeretetet. Sajnálattal értesült arról, hogy most midőn Nagyvárad városa annyi küzdelem után odáig jutott, hogy megkezdhetné a színház építését, ismét habozni kezdenek a hely felett. Beszél Bécsről és Budapestről. Bécsben építések dolgában mindent centralizálnak, míg Budapesten az ellenkező irányt követik; mindkettőnek megvan a maga előnye, mit például a budapesti új országház is bizonyít, melynek helyét annak idején nem tartotta szerencsésnek. A hol a centralizáció irányát követik, ott impozáns benyomást nyer az ember azon a helyen, a hol a legszebb épületesoportok állanak. Ha pedig a régi városrész kárára építik a színházat, akkor új társadalmi centrumok keletkeznek.

Áttérve a szóban forgó tervekre, néhány szóval megemlékezik a Szent László-térről, a mely felett már régen napirendre tértek, azután a Bémer-téri színház helyéről beszél. Szükségessé tartja, hogy ha a Bémer-téren akarják a színházat építeni, a helyet 1—5 méternyi magasságra feltöltsék, különben a színház nagyon kedvezőtlen benyomást tesz a szemlélőre. Ezen csak úgy lehet segíteni, hogy a Bémer-teret megfelelően mélyítik. A Sztarill-féle tervről megjegyzi, hogy a tervezett zsák-utcát okvetlenül nyílt utcává kell tenni.

Beszél ezután a Ländler Ferencz által benyújtott és a Sztarill Ferencz által újabbban készített tervekről, melyek a Bazár-szoros kérdését is meg akarják oldani. Nagyon csinosak-

nak és helyeseknek találja ezeket a terveket, ha pénzügyileg nem ütköznek akadályokba.

Az ezen tervekben felhozott pénzügyi számításokra nézve vannak némi aggályai és azt hiszi, hogy ezek nem lesznek éppen olyan előnyösek, a mint azt a tervekben fel van tüntetve.

Érdekesen jellemzi a mostani színházi viszonyokat, melyeket tarthatatlannak tart és példát hoz fel, milyen nagy következményekkel járhat, ha továbbra is halogatják a színházépítést. Am ha akad olyan vállalkozó, ki kauczió mellett kötelezi magát a színházépítésnek a Bazár-szoros kiszélesítésével való együttes megoldására, kíséreljük meg. Ajánlja azonban, miután a város intézőinek van morális kötelezettségük is, hogy maradjanak csak a Nagypiaczter mellett. A szinkorról akként nyilatkozik, hogy azt, — akár építenek, akár nem — be kell zárni.

A Fellner véleményének előterjesztése után Rendes Vilmos szólalt fel. Ugy találja, hogy az ő véleményük egyezik a Fellnerével. (Zaj, Ohó! kiáltások) Zaj között indítványozza, hogy ejtsék el a Sztarill Ferencz első tervét.

Dr. Molnár Imre helyteleníti a Rendes felfogását s hivatkozik Bécs és Budapestre, a hol találhatunk számtalan példát, anélkül, hogy megütköztek volna rajta. Ha komolyan akarják, a mint a többség akarja, a színházat a Bémer-térre, akkor a kicsinységektől el kell tekintenünk.

Dr. Berkovits Ferencz nem akarja a kérdést nagyon elhuzni. Indítványozza, hogy a Sztarill tervétől, mely a Bazár-szoros mellőzi, tekintsenek el; a Ländler-féle terv készítője hívassék fel, rövid időn vigye keresztül a tervet s erre nézve nyújtson kaucziót, vagy más biztosítékot.

Hoványi Géza hozzájárul a Berkovits Ferencz indítványához. A Ländler-terv ha kivihető, inkább vár 2 évet is.

Dr. Molnár Imre igen örül, hogy a Bazár-szoros kibővítése kivihetőnek látszik. Lelkesedéssel szól erről, mely Nagyváradnak főkérdése. De nem a tervezők, hanem Nagyvárad városa vegye kezébe az ügyet. Még ha nem vág be teljesen a tervező számítása; a házak talán drágábbak lesznek, a befolyó jövedelem kevesebb, s ez által a város évenként pár ezer forintot fizet a törlesztésbe, még akkor is meg kell azt valósítani. Indítványozza, hogy javasolja a bizottság a közgyűlésnek, miszerint utasítsa a tanácsot, hogy a második terv szerint a színház építése és Bazár-szoros kibővítésének kérdését vegye a kezébe.

Hoványi Géza az előkészítéssel kell foglalkozni. Meg van győződve, hogy 1 év alatt az egész dolgot úgy előkészíthetik, miszerint azt a közgyűlés tárgyalhatja.

Dr. Radó Ignác pártolja Berkovits indítványát s azt megtoldja azzal, hogy a tervezők nyújtsanak garanciát, miszerint hat hónap alatt előkészítik az ügyet.

Dr. Berkovits Ferencz elválasztani akarja a színház építését a Bazár-szoros szélesítésétől, de ha együtt lehet megoldani, az ellen sincsen kifogása. Azonban kautélákat állítsanak fel, hogy ha záros határ idő alatt nem viszik keresztül, a Nagypiaczteron építik fel a színházat.

Kunyhósy János nem látja be, hogy városi érdeket magán emberre bizzunk. Vegye a város az ügyet a kezébe. Absurdum, hogy magánosokat kaucziókkal stb. akarnak lekötni közügyben. Magánosok nem sajátíthatnak ki. Vegye a város a kisajátítási törvényt elé. Három hónap alatt az első forum előtt be lehet az eljárást fejezni, ez pedig elég. — Ha a bazár nem hoz be évenként 17 ezer frtot, csak 12-öt, az 5 ezret szívesen fizetheti a város a Bazár-szoros kibővítését adják ki a tanácsnak, hogy záros határidő alatt a megoldásra nézve javaslatot terjesszen be.

Dr. Várady Zsigmond; kauczió letévése mellett arra hívják fel a tervezőket, hogy ha

számításuk mellett nem lehet kivinni a tervet, mennyivel kell a városnak hozzájárulni.

Dr. Molnár Imre igen méltánytalannak tartaná, hogy mikor elismertük, miszerint a dolog a város érdeke, magánosoktól kaucziót akarunk. Csinálja meg Nagyvárad-városa.

Hoványi Géza sem látja helyesnek a Berkovics indítványában azt, hogy egyesekre terhelje, mikor a dolog a város érdeke. De kimondani akarja, hogy a tanács pl. egy fél év alatt vigye keresztül. Tudni kell, hogy mily tökélet nyer a város a Bazár-szoros kibővítésével; ezt meg kell fizetnünk. Nagy késedelem nem lesz, de záros határidőt kössenek ki.

Ezután szavazással döntötték el a kérdést Berkovits Ferenc indítványát mellőzték s elfogadták a dr. Molnár Imre indítványát, olyképen, hogy az első tervet mellőzik, mert kivihtelen; s felkéri a törvényhatóságot, miszerint bizza meg a tanácsot, hogy készítse elő hat hónap alatt, hogy a színház és Bazár-szoros kibővítése pénzügyi és technikai tekintetből mimódon volna keresztül vihető.

Végül még Berkovits Ferenc tett egy kísérletet a Nagypiacz-tér mellett. Indítványozta, hogy hat nap alatt azért írják ki a színháznak a Nagypiacz-téren építésére a pályázatot.

Fellner azonban kimondta ennek az abszurd voltát s így Berkovits az indítványt visszavonta.

Ezzel az érdekes ülés véget ért.

UJDOSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 9. A székesegyház új oltárának felszentelése, d. e. 9 órakor.

* **Az oltárszentelési bucsu.** Apr. 2-iki számunkban közöltük a szentségének XIII. Leo pápának márcz. 22-ikéről kelt brevét, melyvel teljes bucsut engedélyezett az új főoltár felszentelés alkalmából. Szükségesnek tartjuk még egyszer figyelmeztetni a ker. kath. híveket azon áldásokra, melyeket a Szent Atya gondos kegyességéből ez alkalommal nyerhetnek. A breve értelmében mindazon ker. kath. hívek, akik meggyónnak és megáldoznak s a székesegyházat apr. 9-én vagy 11-én vagy 18-án meglátogatva ott a keresztény fejedelmek egységéért, a bűnösök megtéréseért és az anyaszentegyház fölmagasztalásáért ájtatosan imádkoznak, teljes bucsuban részesülnek. Mindazon hívek pedig akik legalább töredelmes szível látogatják meg a fent említett három nap valamelyikén a mondott templomot és ott a fentebb jelzett célra imádkoznak, háromszáz napi bucsuba részesülnek. Mind e bűcsük a tisztító tűzben szenvedő lelkekre is alkalmazhatók. A templom látogatás napjai tehát apr. 9. vagyis az oltárszentelés napja, továbbá virág és husvét vasárnapok.

* **Schlauch Lőrincz** bibornok-püspök ur a tegnapi gyorsvonattal székhelyére érkezett. Kiséretében voltak Mayer Antal püspöki könyvtárnok és Tóth István szobrász.

* **Apátavatás.** Schlauch Lőrincz bibornok meggyes püspök ur Bunyitai Vincze kanonokot ma reggel a bibornok-püspöki palota kápolnájában apáttá avatja fel, illetőleg mint a B. Szt. Mária-ról nevezett felsőgyagyi cz. apátot az előirt szertartás szerinti áldásban részesíti.

* **Estély a miniszteriumnál.** Bánffy Dezső báró tegnap a budai miniszterelnöki palotában fényes estélyt rendezett, melyen a következő biharmegyei képviselők voltak hivatalosak: Tiszta Kálmán, Örléy Kálmán, Blaskovich Sándor Beöthy Algernon és Okányi Szilávy Béla ezredes.

* **A biharmegyei és nagyváradi régészeti és történelmi egyesület** a tegnapi napon kettős öröm érte, melyben bizonyára részt veend a vidék egész művelt közönsége. A kultuszminiszter ugyanis arról értesítette az egyesület elnökségét, hogy 1896-ra 500 frtnyi államszegélyt kapott; másodsor, ami még fontosabb, hogy az állam költségen vidéki múzeumok számára megvásárolt műkincsek közül a váradi múzeum *Koroknyai Ottó: Mátyás király Bécs előtt* című nagyszabású történelmi festményét kapta, melynek becsára 600 frtra rüg. Éltet a remény, hogy nemsokára tényleg átveheti az egyesület a pompás képet, mely a műcsarnokban e történelmi festmények között igen kiváló helyet foglalt el. Gratulálunk a rohamosan fejlődő múzeumnak a pompás aján-dékhoz.

* **Püspöki felszentelés.** Lugos új püspökét: dr. Radu Demetert május 9-én fogják Balázsfalván püspökké avatni. A felszentelést Dr. Mihályi Viktor balázsfalvi érsek és Szabó János szamos-ujvári püspökök fogják végezni.

* **A kath. kör választmányi ülése.** A »kath. kör« tegnap este látogatott választmányi ülést tartott, melyen a május havában tartandó közgyűlést készítették elő. Az apró folyó ügyek elintézésén kívül fontos mozzanata volt az ülésnek azon határozat, melyet bizonyára nagy örömmel fognak fogadni a kör tagjai, mely szerint a kör jelenlegi könyvtára kiegészítésül megveszi a néhai Jakobovics Dezső mintegy 2000 kötetes könyvtárát, mely kitűnően megfelel a célra, amennyiben jó irányu szépirodalmi és közhasznú tudományos műveket tartalmaz. E könyvtár régóta érzett szükségét pótol s bizonyára nagyban hozzá járulni a kör tagjainak szaporításához.

* **Dr. Kiss Ferenc temetése** Rendkívül nagy részvét kísérte tegnap utolsó útjára néh. dr. Kiss Ferenc megyei főorvost. A gyászhoz tágas udvara színültig megtelt Nagyváradi intelligenciájának színe-javával. A helybeli orvosokon kívül kik testületileg csaknem teljes számban jelentek meg, ott voltak még a vármegye, a város, a pénzügyek főbb tisztviselői az elhunyt számos jó barátja, ismerőse, sőt egy külön deputáció jött Szalontáról is, hol a megboldogult hosszabb ideig lakott.

Ott voltak: Beöthy László, Ritoók Zsigmond, Sal Ferenc, Szunyog Péter, Rádl Ödön, Des Esehrolles Kruspét Károly, Markovits Antal, Balázsházy Bertalan, Busch Dávid, Kiss Elek, Kenéz Sándor, Hegyesy Márton, Lázár Márton, dr. Korda Kálmán, dr. Baróthy Ákos, Wertheimstein Alfréd, Némethy Károly, Mihucz Péter, Cziffra Gerő, dr. Konrád Márk, dr. Hoványi Ferenc, Reismann Mór, Lévy Zsigmond, Bige Gyula, Lovassy Andor, Gyöngyössi Lajos, Szén Gusztáv, Faliczky Viktor, Schenk Emil, dr. Kornstein Lajos, dr. Bodor Károly, dr. Grósz Albert, dr. Berkovits Miklós, dr. Váry Szabó Béla, dr. Revész Vilmos, dr. Fráter Imre, Hering Sándor Nyíry György, Trenthál Sándor, Molnár Imre, dr. Altmann Jakab, dr. Kazay Kálmán és még számosan.

A koporsó felett Sullyó István, ev. ref. lelkész lendületes szavakban az elhunyt érdemeit méltató gyászbeszédet tartott, utána dr. Bodor Károly a nagyváradi orvosok nevében bucsuzott el szép szavakban a halottól.

A megboldogult hült tetemeit magában foglaló diszes érczkoporsót volt kartársai vitték ki a gyászkozsra, hol a temetkezési intézet disztetőrei a kocsira helyezték. A megindult gyászmenetben a papság után a kosszorus kocsit következett tele koszorúkkal, melynek feiratai a következők voltak:

Felejthetetlen jó férjének. — Bánatos özvegye A legjobb apának — Mariska és Ödön.

A jó nagy apának. — Kis unokái.

A jó násznak. — Özv. Vallner Károlyné.

Biharmegyei tisztikara.

Hálás tisztelettel — Biharmegyei közkörháza.

Tiszteletök jelölül — Markovits Antal és családja.

Tiszteletök jelölül — Bárány Luksenszky Lenke és Etelka.

Tiszteletök jelölül — a Grám testvérek, Kedves volt doktorának — Özv. Tulics Józsefné.

Szeretett jó sógorunknak — Borbély László és Hampel Ilona.

Részvétük jelölül — a Beliczay család stb.

A halottas kocsit hosszú kocsisor követte. Az olasz sarkertben Csák Máté ev. ref. lelkész tartott bucsubeszédet, mely után a holttestet átadták az anyaföldnek.

A diszes temetést Weiszlovits Adolf és fia rendezte.

* **Szabolcska Mihály Nagyváradon.** A M. D. Sz. Nagyváradon tartandó congressusára Szabolcska Mihályt, a kiváló póétát is meghívta. Szabolcska tegnap meleg hangu levélben válaszolt a meghívásra s megígérte, hogy nemcsak eljön a gyűlésre, hanem a rendezendő matinéen néhány költeményét is fel fogja olvasni. — Itt említjük meg, hogy a programmba tervezett Püspök- és Félix-fürdő kirándulás az idei késő tavasz miatt, véglegesen elmarad.

* **Emlékoszlop leleplezés.** Székelyhidon az ezredév alkalmából emelt emlékszóbor leleplezését ápril hó 4-ikéről a kedvezőtlen időjárás miatt elhalasztották. A szép szóbor leleplezését vasárnapra, ápril hó 11-ére tűzték ki. Az ünnepély kezdete délelőtt 11 órakor.

* **Mádi Kovács György nyugdíjazása.** A magyar hadsereg egyik legnagyobb és legtehetségesebb tagját, Mádi Kovács Györgyöt, kiről néhány hét előtt oly szomorú hírek jártak be a sajtót, mind a hivatalos lap tegnapi száma hozza, saját kérelmére nyugdíjazták. Mádi Kovács tábornagynak s a 6. hadtest parancsnoka és parancsnokoló tábornok volt. Ő felsége meghagyta, hogy a nyugatomba vonuló tábornagynak legfelsőbb megelégedése tudtul adassék.

* **Diák majális.** Bizonyára már a cím-nél megdöbben némelyek szíve, bár ebből csak sejteni lehet valamit, de bizonyosat tudni nem. A nagyváradi diákok ez idén is rendeznek egy fényes majálisot a »Félix« fürdőben. Tegnap egy küldöttség meg is kérte Kotunovics Sándor igazgatót, hogy a majális rendezését engedje meg. Az igazgató örömmel teljesítette az ifjúság kérelmét, kik aztán mindjárt hozzá is fogtak a szervezéshez. Dr. Pácz Sándort kérték fel tanár elnökül, ki már többször rendezte a diák majálisokat s mindannyiszor fényes sikerrel. Legközelebb megállapítják a rendező bizottság névsorát s a majális megtartása napját, mely valószínűleg május 20-ika körül lesz.

* **Még egy sereg felügyelő.** A gráci harmadik hadtest parancsnokát, lovag Reinländer tábornagyot a most szervezett harmadik csapat főfelügyelői állásra legközelebb kinevezik. Rajta kívül még báró Schönfeld és Windischgrätz Lajos tábornokok viselik ezt a magas katonai méltóságot, melyet ezelőtt néhai Rudolf trónörökös egymaga töltött be. Reinländer helyére Succowaty altábornagy a 4. gyaloghadosztály parancsnoka van kiszemelve.

* **Katonai felülvizsgálat.** A biharmegyei ujonczozás alkalmával felülvizsgálatra bocsájtott legények fölött, tegnap tartották meg Nagyváradon e vizsgálatot. Ez alkalommal Dr. Beöthy László főispán, Konja és Virányi Géza ezredesek mint elnökök jelentek meg. A vizsgálatot Dr. Sedlacek katonai és Dr. Barta polgári orvos végezték. A városi hatóság képviselőjében Darvas Lajos katonai tanácsos jelent meg. Jelen voltak még a községek előljárói is. Néhány legényt állítottak felülvizsgálatra s délre már el is végezték az egész eljárást.

* **A jegyzői vizsgálatok eredménye.** Tegnap délben érték véget a vármegyei jegyzői vizsgálatok. Az eredmény igen jónak mondható a mennyiben, dacára, hogy most

az anyakönyvvezetés és a közegészségügy is a vizsgálat tárgyai közé vétettek, a 9 jelölt közül mindössze csak egy nem lett képesítve. A vizsgálaton Papp János megyei főjegyző elnökölt.

* **Körorvos választás.** Hajdu-Bagoson körorvossá dr. Kempf József okleveles orvost választották meg.

* **A tengernagy unokaöcse.** Athénben pár nap óta egy fiatal angol legionárius kelt általános feltűnést, kit a görög fővárosban most lépten-nyomon lelkesen ünnepelek. A lelkes ifjú ugyanis nem más, mint Harris Kelemen a Kréta mellett horgonyzó angol admirális unokaöcse, a ki mint önkéntes jött hazájából a görög népszabadság mellett harcolni. Jellemző rá az a nyilatkozat, melyet Metaxas görög hadügyminiszter előtt tett, midőn ez őt kihallgatáson fogadta: »En tisztelem, becsülöm nagybátyámnak, Harris admirálisnak elveit, de nem állhatok annak a politikának a szolgálatába, melyet ő követ.» Főleg az athéni fiatal-ság az, mely a filhellén fiatal angolt állandóan óvációiában részesíti.

* **Rokkant iskola.** A gyapju elemi iskola oly szűk és egészségtelen, hogy Mester Attila cséffai körorvos jelentést tett, hogy az illetékes hatóság rendelje el az iskolából való kiköltözést a fentebbi okokon kívül még azért is, mivel az épület oly szánandó állapotban van, hogy bármikor összeomolhatik fedele s maga alá temetheti az egész iskolát. Minthogy e tények valóknak bizonyultak, a községi bizottság sürgősen ntasította Sipos Orbán tanfelügyelőt, hogy más alkalmas iskolai helyiséget cseréljen ki s az iskola költözzék át.

* **Királyi kitüntetés.** Ő felsége ez évi márczius 28-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásából Sternberg Armin és Testvére hangszergyáros czéget a magyar hangszeripar fellendítése körül és az eredéves kiállításán kifejtett számos érdemei elismerésül cs. és kir. udvariszállítóvá nevezte ki. E kiváló czég méltán rászolgált a legmagasabb királyi elismerésre, mert hangszer ipárunkat, mely azelőtt ugyszólván csak képzeletben létezett, alig két évtized alatt oly magas nivóra emelte, hogy a külföldet e téren teljesen kiszorította, úgy hogy ma már széles hazában nincs egy hely sem, a hol ne találkoznánk e hírneves czég gyártmányaival.

* **Kitüntetett butorgyáros.** A király Kille Ede debreczeni és nagyvárad butorgyárosnak a cs. és királyi udvari szállítási czimet adományozta. A kitüntetés tegnap érkezett le kézbesítés végett a debreczeni kereskedelmi és ipar kamarához.

* **Borzalmas halál.** Mint levelezőnk írja a Biharmegyei Vámos-Lázaron borzalmas szencsétlenségnek lett áldozata e hó 6-én egy Gál Tika Karácsony nevű gyermek. Édesanyja ki csak két nap előtt temette el az urát, elment hazulról s a kisgyermekét egyedül hagyta otthon. A kis gyermekek valószínűleg közre mentek a tüzhöz, vagy talán játszott is vele, de a láng ruhájába kapott s mire az anyja hazajött, összeégve holtan találta a földön. Az esetről azonnal jelentést tett az előljáróság a főszolgabírói hivatalnak s tegnap megtartották az orvos rendőri bonczolást, mit dr. Buder Ferencz járás orvos végzett. A nevezett faluban nem első eset, az ilyen szerencsétlenség, mivel ennek oka leginkább abban keresendő, hogy reggel kimennek a mezőre csak késő este térnek haza, a gyermekek pedig ezalatt magukra vannak hagyatva.

* **Lopás.** Klein Sámuel csillagvárosi lakos házában ismeretlen tettes behatolt és onnét 5 forintot és egy téli kabátot elemeltek. A károsult azonnal jelentést tett a rendőrségnek s már nyomában is vannak a tettesnek, kit egy bejáratos tejáru legényben gyanuskodnak.

* **Legújabb és kizárólag a legjobb gyártmányok férfi fehérneműekben ugy szintén legújabb angol férfi divat czikkek a tavaszi évadra megérkeztek**

Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletében a hol kizárólag csakis Karlsbadi czipők kaphatók.

Telefon.

Telefon.

A keleti válság.

A miben már a legoptimistább ember sem mert hinni, végre mégis tényné vált. A nagyhatalmak végnélküli surlódások és huza-vonak után mégis csak meg egyeztek abban, hogy a görög-török háboru kitörését megakadályozzák. Athén kikötőjének, a Pyraeusnak ostromzár alá vételét tegnap jelentette be a görög külügyminiszternek a hatalmak együttes jegyzéke. A hatalmak ezen erélyes fellépése most már minden bizonynyal más irányt szab a keleti válságnak. Minthogy a görög fővárosból nem vezet vasut a határra, a hajó közlekedést pedig Volónál a blokádnál elzárja, lehetetlennek látszik görög részről a háboru megkezdése. S csakugyan a thesszáliai határszélről semmitéle akciónak a híre nem érkezik. Annál nagyobb az ostromzár miatti ingerültség Athénben, mely valósággal lázban ég a legújabb események hallatára, mint az legújabb táviratainkból is kitetszik:

Nagy tüntetés Athenben.

Athén: apr. 7. (Saj. tud. táv.) A legutóbbi események hatása alatt az egész főváros forrongásban van. Óriási csapatok vonulnak végig az utakon hazafias dalokat énekelve és folyton kiáltozva: »Háboru! »Legyen háboru! Este 9 órakor husz angol és olasz önkéntes jelent meg az alkotmány téren. A tömeg túlaradó lelkesedéssel ünnepelte, vállaira kapta az idegen szabadság hősokeket. A város ki van világítva. A királyi palota előtt óriási kiabáló néptömeg hullámszik, mely látni akarja a királyt. Itt-ott lövések hangzanak el. A tolongás óriási. Végre is a katonaság visszazoritja a tüntetőket. A rend az óriási kavardás mellett sem bomlik fel. A nők és gyermekek ezreivel vonulnak végig az utcákon. A nép lapot olvasva tárgyalja az újabb eseményeket. A bejelentett ostromzás rendkívül felizgatja a kedélyeket.

A Nagyhatalmak jegyzéke.

Athén. apr. 7. (Saj. tud. táv.) A nagyhatalmak egzüttes jegyzékének szövege a következő:

Alulirott kormány parancsának engedve fisztelettel hozza tudomására a külügyminiszter ur Ó Excellenciájának, hogy a határon Görög- és Törökország között támadó konfliktus esetére a felelősség a támadó fél fogja terhelni. Hozzá kell még ezekhez tennem azt, hogy bármiként üssön ki valahol a csata, a hatalmak elhatározott szándéka a béke megőrzése és semmi esetre sem engedik megazt, hogy a támadó fél támadását a legcsekélyebb mértékben is kiaknázza.

Kréta katonai kormányzója.

Budapest. april. 7. (Saját tud. távirata.) Konstantinápolyból írják: Miután Ausztria Magyarország javaslatát, hogy az olasz admiralist nevezzék ki Kréta parancsnokává Franciaország elutasította a követek újabb parancsot vettek, hogy a kinevezendő Kormányzó személyében minél előbb megálapodjanak Canevero olasz tengernagy vissza hivatását kérelmezte az olasz kormánytól, mely csak az Görögország elleni blokádnál beállta esetére adja meg neki az engedélyt a visszatérésre.

TAVIRATOK.

A püspöki konferencia.

Budapest, ápr. 7. (Saját tud. táv.) A püspöki konferenciát a hercegprimás lendületes imával megnyitotta s a gyűlés kezdetén Fehér Ipoly kérte a jegyzőség alól való felmentését. A primás aztán a jegyzőkönv vezetésére Ivánkovic rosznyói püspököt bizta meg. Jelen voltak: Császka, Bende, Bubics, Dessewffy, Hornig, Meszlényi, Rimely, Steiner, Szmrecsányi, Mailath gróf, Troll, Mihályi, Szabó megyés püspökök.

A primás felszólalására a kongrualizottság a megüresedett helyekre kijelölte Steiner, Ivánkovic, Mihályi és Bende püspököket. Kimondották egy újabb program kidolgozását s a papi jövedelmek összeírásának revidálását. Hódoló tisztelettel vették tudomásul a kultuszminiszter átiratánál királyunk elhatározását a kongresszus egybehívását illetőleg, melynek feladata lenne a katolikus autonómia vonatkozó 1871-diki szervezeti szabályzat revíziója s megbizzák a primást, hogy királyunk rendeletének megérkezésekor a kongresszus határnapját tűzze ki. A kultusz miniszter kérdésére kimondották, hogy a görög és latin katolikusok között nem foroghat fenn egyes házasság, mert egy vallás hívei. A káptalani méltóságok szóba kerülén a régi gyakorlatot fogadták el rá nézve s végül a primás Fehér Ipoly-nak 5 évi jegyzősködéseért jegyzőkönvi köszönetet mondott. »Magyar-Állam« szerint a püspöki kar határozatilag kimondotta, hogy jogoshatarak közt mozgó kath. autonómia ellen elvi kifogása nincsen s ennél fogva hozzájárul a miniszter javaslatához, hogy egy a kath. autonómiát tárgyaló kongresszus egybehívassék.

A nemzeti ünnep a görög táborban.

Larissa. apr. 7. (Saját tudósítónk táv.) A szabadság emlék napja folyt le a táborban. Este nagy csoport verődött össze a trónörökös lakása előtt. A tüntetők a háboru éltették és látni kívánták a trónörököst, kinek nevében szárny segéde jelent meg az erkélyen azt mondvá hogy a Király és kormánya azon van, hogy a nemzet érdekei szerint járjon el, mire a tömeg folyton a háboru hangoztatva lassankint eloszlott. Artában és nagy lelkesedéssel ünnepeletek ápril 6-át.

KÖZGAZDASÁG.

Még hívó.

A nagyváradi-olasz főlösztott közlegelő birtokossai tisztelettel felkéretnek, miszerint az 1897 évi április hó 11 én délelőtt 10 órakor a városháza nagytermében tartandó közgyűlésen megjelenni sziveskedjenek.

Tárgysorozat:

1. A mezőbíró jelentése az 1893, 1894, 1895 és 1896-ik évi bevételek és kiadásokról.
2. Az intéző választmány jelentése a megvizsgált számadásokról.
3. Az intéző választmány újbóli megalakítása.
4. Előterjesztendő indítványok.

Kelt Nagyváradon, 1897 márczius 31.

Az elintéző választmány nevében
Márkucz Sándor, Gyapay Márton,
Gábor János,

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. április. 7-én.

Magyar aranyjárdék 4%	121.75
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	122.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar leleti vasúti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	100.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséjű sorsjegy-kölcsön	152.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcson	139.—
Osztrák járadék papírban	100.75
Osztrák járadék ezüstben	100.75
Osztrák járadék aranyban	122.25
Osztrák korona járadék	100.25
1860. osztrák államsorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bankrészvény	935.—
Magyar hitelbank részvény	385.—
Osztrák hitelintézeti részvény	348.30
Osztrák-magyar államvasúti részvény	835.75
20 frankos arany (Napoleonkor)	9.49
Német birodalmi márka	58.60
London vista	119.60
Páris vista	47.57 1/2
márkás arany	11.72

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR.

Kérelem a t. közönséghez!

A közelgő husvétii ünnepek alkalmából bátor vagyok t. vevőimet, valamint a n. é. közönséget tisztelettel felkérni, hogy a szándékolt bevásárlásait, ugymint

férfi-, női- és gyermekecipők, kalapok, nyakkendők, fehérneműek s mindenemü férfi-divatcikkeit

már most sziveskedjenek fedezni, miután üzletem közvetlenül az ünnepek előtt rendszeren oly látogatottságnak örvend, hogy a legjobb akaratom mellett képtelen volnék a szokott pontossággal m. tisztelt vevőimet kielégíteni.

Fenti kéréssel kapcsolatosan tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy raktárom választékosság tekintetében bármely fővárosi üzlettel kiállja a versenyt.

Mély tisztelettel 116 1-3

Leitner Lázár,

Nagyvárad, Zöldfa-utca Zöldfa-kávéházzal szemben.

ALACS és RITTER

czukrászata

Nagyvárad, Bémer-tér.

Több kiállításon arany-, ezüst- és érdem-éremmel kitüntetve.

Tisztelettel tudatjuk a n. közönséggel, hogy a közelgő **husvétii ünnepekre**

czukor-tojásainkat

3 krtól a legmagassabb árig, valamint **selyem, plüsch és atlas tojásokat** művészi kivitelben

mérsékelt árban.

Továbbá **Bonbonierek, kasetták és dobozok** nagy választékban kaphatók.

Hirneves **pozsonyi diós és mákos patkók.** Ófelsége által kitüntetett

Chocolad, Salon, Crém-Bombonok

egyedüli készítője.

Postai megrendelések gyorsan és gondos csomagolással bárhova teljesítettik.

A n. érdemi közönség b. pártfogását kérve tisztelettel

110 3-8

ALACS és RITTER,
czukrász.

Szombat április 10-én, vasárnap április 11-én

a „Fekete sas” nagytermében

nagy dísz előadás

Chevalier Thora által The Royal Preotidigitateur und Illusionist

egy est az álmok — országában.

Kezdeté 8 órakor.

Beléptidij: Támlásszék 1 frt 50 kr. Zártaszék 1 frt. Földszint 50 kr. Karzat 20 kr.

Bővebbet a falragaszok.

Jegyek előre válthatók **Ungár Jenő** könyvkereskedésében.

A kinek jó czipőre

van szüksége, nem mulaszthatja el felkeresni a

GÁLL LÁSZLÓ újonnan átalakított czipő-áruházát.

hol mindenkor a legújabb divatu legnagyobb részt

saját készítményü czipők és eszímák

lelegeánsabb kivitelben és olcsó árakon kapható.

Egyben tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy mivel én kizárólagosan **czipő-készítéssel** és eladással foglalkozom, alkalma nyílik a n. é. közönségnek mellözve a gyári munkát, saját készítményü **tartós** czipőket vásárolni.

Megrendelések pontosan saját felügyeletem alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

GÁLL LÁSZLÓ.

113 1-10

Még eddig nem létezett Szensáczionális olcsóság!

HEVESI A.-nál Nagyvárad, Kossuth-utca, Mezey-házban, ahol kaphatók

nagy választékban és feltünő olcsó áron:

női és gyermekruhák, fiu öltönyök, blousok, kötények,

rabok által kötött harisnyák minden szín és nagyságban.

Sétabotok és esőernyőkben különlegesség.

Férfi-, női- és gyermek-**fehérneműek** nagy raktára.

Zsebkendő, szallag, csipke dus választékban.

Kneipp-féle legújabb torna-czipők

párja 1 frtért.

(Ezeknél a lábsérülés teljesen ki van zárva és a lábat megóvjá az izzadságtól) és még **ezer** itt fel nem sorolható cikk, melyek megtekintésére a n. érd. közönség b. figyelmét felhívom.

Gyermek- és tojókosik, utazó bőröndök és kosarak nagy választékban. 99 3-5

Kalapok	65 krtól
Czipők	45 krtól
Férfi fehér ingek	75 krtól
Gallérok darabja	12 krért
Kézelő párja	20 krért
Kézelő 3 pár	55 krért
Glacé keztyü	75 krtól
Női nyári keztyük	13 krtól
Nyakkendők	10 krtól
Napernők	35 krtól
Férfi harisnyák párja	8 krtól
Női harisnyák	13 krtól

Kiárusítás!

Van szerencsém tisztelt vevőim és a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Nagyváradon legnagyobb kész női és leány felöltő raktáromat míg a készlet tart tetemesen leszállított árban kiárusítom. Egyideileg ajánlom dúsan berendezett raktáromat legújabb szines és fekete ruhakelmék, selymek, díszek és mindenemü kellékekben továbbá leghíresebb gyártmányu vászon chifon és asztalneműimet nemkülönben eső és napernyőimet eredeti gyári árban valamint szőnyeg függönyök, női és férfi fehéreneműt, csipke és szallagokat verseny nélküli olcsó árakban.

A n. é. közönség szives pártfogásáért esedezve, ígérem, hogy elvemhez híven mindenkor törekedni fogok pontos és lelkiismeretes kiszolgálás által azt kiérdemelni.

Tisztelettel

FLEGMAN ARMIN,
Nagyvárad, Zöldfa-u. elején.

114 1-10

Telefon.